

Kraszniktól északra új nagy csata indult.

(Az orosz visszavonulás célja. — Kiűrtik a lublini kormányzóságot. — Nehéz az orosz municiószállítás.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, július 7.

A hadisajtószállásról jelentik: A Kraszniktól északra folyó csata erős orosz tartalékok harcbavitelével új tápot nyert. Az oroszok több helyen ellentámadásokat intéztek ellentünk, a melyeket azonban csapataink mindenütt visszautasítottak. Az arcvonal egyéb részein jelentősebb esemény nem történt.

Az orosz haditerv.

London. A Times pétervári tudósítója az orosz visszavonulással foglalkozva azt írja, hogy az orosz hadsereg visszavonulása tervszerűen folyik. Az oroszok szándékosan vonulnak vissza a Visztula mögé, a hol a terepviszonyok rájuk nézve kedvezőbbek. A magyar és osztrák haderőnek Zamose és Grubieszow felé való előrenyomulása arra kényszeríti a főcsereget, hogy nagyobb erőket adjon át az előnyomuló csapat támogatására, a minek következtében csak gyengébb erőkkel veheti majd fel annak idején a döntő küzdelmet.

Elveszték a legjobb orosz seregek.

Bécs, július 7. A szófiai Kamhana egy orosz politikusként a Luptában megjelent következő nyilatkozatát közli:

— A szövetséges seregek előnyomulása minden tagadás ellenére egész Oroszországban ismeretes. Hogy a háborút Oroszország elvesztette, azt a közvélemény már az újságcikkek sorai között olvashatta. Egy moszkvai orosz a galíciai frontról ezt írta nekem: *Mi a Przemysl és Lemberg között vívott csatában legjobb hadseregeinket elvesztettük. Most már csak kiképzetlen tartalékosok jönnek a harctérre elégtelen tűzérsséggel és lőszerrel. Az orosz csapatok egészségi állapota Galiciában állandóan rossz és a sebesültek ápolása szerzetelt hiányos. A mi tábori kórházaink járványfészkek...*

A francia és angol lőszer szállítás Archangelszken át nem kielégítő s rövidesen egészen meg fog szünni s az amerikai és japán lőszer szállítását csak a transz-szibériai vasút második sínparjának kiépítésével lehet siettetni.

Nikolajevics Miklós nagyherceg, — hogy bűnbakot találjon — **Dragomirov** vezérkari főnököt okolja, a ki **Dimitriev Ratko** tábornok tanácsa ellenére nem akarta az ellenséges offenzíva ellen az összes tartalékokat a galíciai harcokba vetni. Ez azonban az országban nem kelt hatást.

Tűzérsségünk sikere a besszarábiai határon.

Budapest. A **Pester Lloyd** jelenti Csernovicból: A besszarábiai határon tűzérsei harc folyik. A tűzérsségünkől szenvedett veszteségeik miatt az oroszok kénytelenek voltak pozícióik egy részét kiűrtetni s visszavonulni. Cser-

novictól északra is sikeresek harcaink. Frontunkról számos orosz repülőlt visszaültünk, közülük kettőt nagyobb sérüléssel.

Köln, július 7. A „Kölnische Zeitung”-nak jelenti Csernovicból: A kozák csapatok május hónapban északi Bukovinában sok kegyetlenséget követtek el. Kolzmannban a kerületi kapitányságot, a községházát, a postát, a gimnáziumot, valamennyi boltot és a hivatalnokok magánlakásait teljesen kifosztották. Elpusztították a görög-keleti vallásalap zaborbi majorját. Három másik major és több lakóházat fölprzszeltek. A közeli három faluból 85 férfit, 18 asszonyt és 54 gyermeket, a Zastava-kerületből pedig 80 férfit, 24 asszonyt és 22 gyermeket elhurcoltak.

Radomot bombázták repülőink.

Bécs. A **Neues Wiener Journal** haditudósítója jelenti: Az utóbbi napokban több német és magyar és osztrák repülőgép jelent meg Radom fölött. Első ízben tíz, majd három bombát dobtak le repülőgépeinkről a városra. Két gyermek meghalt, a sebesültek száma nagy volt. Radomban temérdek ablakot bezustak a robbanások. Zirardov fölött egy német aeroplán szállott el és néhány bombát vetett el.

Kiűrtik a lublini kormányzóságot.

Kopenhága, július 7. *Az a nyugtalanság, amely az orosz közönség körében tamadt a való harctéri helyzet eltitkolása miatt, naptól-napra növekszik. A Ruskij Invalidot számos nevtelen leveleiben tenyegettek meg, hogy most mar legyen vége a hazudozásnak és a helyzetet úgy ismertessék, amint a valóságban van. Renkívül nagy nyugtalanságot keltett a lublini kormányzóban közzétett hirdetés, amelyben a kormányzó elrendeli, hogy arra az esetre, ha az orosz hadsereg újabb vereséget szenved, az egész terület köteles elutazni az ország belső részei felé. A kormányzó figyelmezteti a térítépséget, hogy óvakodjék az ellenség kezebe jutni, mert ebben az esetben az ellenséges hadseregbe tagnak beosztani minden hadiszolgálatra alkalmas egyent.*

A visszafoglalt Lemberg élete.

Lemberg, július 7. A posta és a táviró, valamint a vasút kifogástalanul működik. Sok menekült visszatért Lembergbe. A nagy leugyel Siovo Poliszky és az oroszbarát Psikorpszkaja Russ, az oroszok elvonulásakor ott hagyták nyomdájukat és Oroszországba utaztak. A károcsaló bizottság konstatálta, hogy a kormányzó palotájának belsőjében nem okoztak nagy kárt. Kori ovszky helytartó palotáját teljesen kifosztották. Még a felesége szekrényeit is és az ott talált toleiteket hölgyikék közt osztották szét, akik azokban parádoztak Lemberg utcáin.

Nehézzen meg a municiószállítás.

Pétervár. A **Westnik** ügynökség jelenti, hogy az archangelski kikötőn keresztül Japanból hadianyag érkezett. Miután a transz-szibériai vasút második vágánya elkészült, a szállítások gyorsabban tognak lefolyni.

Rennenkamp tábornok sorsa.

Bukarest, július 7. Az **Universul** jelentése szerint Rennenkamp tábornokot a mazuri vereség után kivégezték, de a kivégzést az orosz katonai hatóságok a legnagyobb titokban tartották. Hónapokig senki sem tudta Oroszországban, hogy mi történt a tábornokkal, a míg valakinek tudomására nem jutott, hogy Rennenkampot halálra ítélték s a halálos ítéletet már hónapokkal ezelőtt végre is hajtották. A hír aztán gyorsan elterjedt Oroszországban s a katonai hatóságok ekkor kommunikében közölték, hogy Rennenkamp tábornok fogságban van, felségsértéssel van vádolva s a katonai bíróság fog felette ítélni. Ez azonban máig sem történt meg, mert a tábornokot már rég kivégezték. Rennenkamp tábornok tisztársainak az áldozata, a kik mérhetetlen gyűlölettel voltak az egyébként tehetséges tábornok irányában, de a kinek német származását sohasem tudták megbocsátani.

Bacillusok az entente fegyvertárában.

(Franciaország kétségbeesett tervével.)

Távirati tudósítás.

Berlin, július 7.

A párisi sajtó, mely önmagát is, a közönséget és az entente népeket is beleszóvalta abba a hitbe, hogy immár elérkezett az általános és döntő francia offenzíva ideje — egészen más hurokat pengtet újabban. Bár egy lap sem adhat hangot a nagy elcsüggedésnek, mégis általánossá válik annak beismerése, hogy a nagy francia offenzíva kedvező időpontja még most sem érkezett el és az még továbbra is csak az előkészület stádiumában marad.

Pichon, a volt francia külügyminiszter, a **Petit Journal** főszerkesztője, Párisnak eme legolvasottabb lapjában most eikket írt s abban egyebek között ezeket a kijelentéseket teszi:

— Franciaországnak nem szabad a nagy offenzívát várnia mindaddig, míg a csapatokat el nem látják mindama tolszereléssel, amely a harc szerkesztés végett biztosítja. Ez az okosság indit bennünket arra, hogy az ország közvéleményét még egyszer újabb türelemre kérjük, az intező hatalmakat pedig arra figyelmeztessük, hogy makacsul, társadhatlanul és rendszeresen elvégezzenek mindent, ami sietteteti amaz óra megérkezését, amidőn kiűrtjük az ellenséget.

— Ne kábítsuk el önmagunkat hivatásos reményekkel. Németországnak még semmi kedve sincs abbahagyni a háborút; Németország még nincs sem leigázva, sem kiűrtve, a romlása felé rohan, de nem fog megállni. Gyári és műhelyei szüntelen ontyják a fegyvert, az ágyut, a municiót; tegyünk úgy, mint Németország, sőt tegyünk többet nála: csak ezzel a föltelellettel győzzünk!

Más lapokban komoly írók sürgős felhívást intéznek az országhoz a tudományos mozgósítás érdekében. A **Journal** legírásosb számainak vezetőikre különösen két dologra hívja fel a francia tudósok figyelmét.

— Az egész német hadsereget — hangzig az érdekes vezérségek — egy idő óta rendszeresen beoltják a kolera és más terítőző betegségek ellen. Az olasz csapatok az egyik tiroli határszéli helységben nagymennyiségű tífusz-szerűt találtak, amit az osztrákok ontereltettek. Ha már a fegyverek és a lőszer terén a német, az osztrák és a magyar haderő maga mögött hagyott bennünket, legalább a tudományos téren ragadjuk mi magunkhoz az elsőséget a háboruban. Teremtünk egy tudományos és támadó hadsereget, harcias csapatokkal, tökéletes tolszereléssel, elsőrangú vezetőkkel. Keljél életre a szent egyesülés a tudomány terén is és vegyessék, orvosok, fizikusok teremtsenek új és hatáscs eszközöket az ellenség pusztítására.

A **Journal** eikke — megvetéssel jegyezzük ide — még arra is biztat, hogy az entente seregei terjessék az ellenség soraiban a tífusz- és a kolera bacillusait. Hisszük, hogy est a gondolatot oly aljasnak fogják ítélni, hogy még a francia-angol hadvezetőség is visszariad tőle.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: „Tiszavirág” operett újdonság, bemutató előadás.

Péntek, szombat: „Tiszavirág” operette.

* A színház hírei. „A tiszavirág meséje”. Beau Chato grófné kastélyában egy katonatisztet ápol, a kit egy héttel azelőtt ájultan, összetörve találtak egy árok partján. A grófnő beleszeretett a dőlő huszárhoz, a kit angolnak, tehát szövetésesnek néz mindenki. A tévedés csak akkor derül ki, mikor a hadnagy társai, magyar huszárok, tévednek a kastélyba, lefegyverzik a komikus polgárúrsgéget és teketória nélkül okupálják az egész várost. A grófnő kétségbeesése határtalan, „a kit szeret, az az ellensége”. Ugy érzi, hogy egyszerre gyűlöletté változott a szerelme, és haragos kitöréssel hagyja ott a bucsuzó hadnagyot. De lövést hall a hadnagy: egyik legénye galambot hoz, amelynek szárnya alá levél van kötve, segítséget kérnek benne a belfasti várparancsnoktól a magyar huszárok ellen. A levelet a márki küldte, a grófnő rokona, de a hadnagy azt hiszi, hogy a grófnő maga követte el az árulást, a hadnagy most már nem mehet el így — ezembe kell nézni a veszedelemmel és le kell lepleznie az áruló francia dámát. II. felvonás. A grófnő magyar táncot tanul Miska huszártól, hogy szerelmesnek kedveskedhessen vele. A márki pedig megkéri a grófnőt, hogy reggelig okvetlen fogja itt a hadnagyot, a kit el akar fogni. Ő maga diszkrétan vissza vonul és nem zavarja a páros vacsorát. A grófnő magyar horral, magyar dallal kedveskedik a vendégének, a kiből kitor a magyar érzés, és kegyetlen szavakkal illeti a francia alattomoságot. A grófnő észre veszi szobájába met, elakarja küldeni postagalambját, hogy bosszút álljon a hazáját ért bántalmakért. De a galamb már nincs ott, az asszony ráviből eltűnik a bosszu érzete, s most már csak a szerelmét félti a veszedelemtől. Különben is a galamb ott van előtte az asztalon, a hadnagy legénye épen most találta fel sülvé. A kétségbeesett asszony ujjongva öleli magához az imádott férfit. III. felvonás. Másnap reggel, a lesben álló polgárorok a templom tornyából közeledő sereget vesznek észre, és fére verik a harangoikat. A Márki diadalra tör a kastélyba. A távolból felhangzik a németek indulója „Wacht am Rhein”. A legnagyobb veszedelem pillanatában megérkezik egy huszár a felmentő német sereggel. A hadnagy boldogan öleli magához a hűséges francia asszonyt és magával viszi. — Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyarakkal Carmelini, a jelenkor legügyesebb bűvész mestere tartja egyetlen előadást a nyári színházban, melyre különösen felhívjuk a n. e. közönség figyelmét, jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

* „A kanális népe”. (Apacsdráma az Apollón.) A kinematográfia a háború alatt is számos meglepetéssel szolgált a mozibárázó publikumnak, de mindezt felülmulja az a grandiózus apacsdráma, amelyet csütörtökön és pénteken mutat be az Apollón-színház. Páris bűnös világának mélységei látogának ebben a drámában s a megrázóan érdekes mesészövés nagyszerűen jellemzi a francia népet, amelynek kulturátságát sőtét arnyként követi az elzűlésre való hajlama. A párisi kloakák lakosai, az apacsok proliupusai a franciáknak, akiket megismerni most kétszeresen kötelességünk. A nagyszabású apacsdráma az idegizgató jelenetek tömegéből és realis megrázótasokból áll s jóval tulzárnyalja a naponta bemutatásra kerülő mozi-sziagereket. Budapesten hetek óta műsoron van „A kanális népe” s nap-nap után zsúfolt házakat vonz.

* Csukaszürke kisasszony. (Aktuális háborus vigjáték az Urániában.) A varakozást jobbszóosan telumudó sikert araszt a színház tegnapi vigjáték bemutatója. A közönség szívesen fogadja mindazt, ami a mindnyajauk leiket eloltó nagy háborúval foglalkozik, nagyon is érthető tehát a tegnapi kép hatása, amelynek aktuálisán kívül még az az előnye is megvan, hogy mint vigjáték is legelsőrangú. Monte-Carlo egyik szállójában indult meg a elemény, innen kell hazamenekülnie egy

fiatal leánynak szolgáljával, ami a mozgósításra és ellenségeskedésre tekintettel, nem minden kaland nélkül megy. Kemek kacagató helyzetek kergelik egymást, minden pillanatban új veszedelem vár az utazókra, míg végre sikerül a hazai földet elérniök. — Nagy hatást keltett a bemutatott detektív-dráma: Egy hírlapíró kalandjai. — Mozgósított férj, aktuális háborus vigjáték, legközelebb az Urániában. 5

Visky Pál dr. tragikus halála.

(Műtét közben szerzett vérmérgezés. — Hivatásának áldozatául esett kórház-igazgató.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 7.

Visky Pál dr. az aradi gyermekkorház igazgatója, Budapesten egyik szanatóriumban, ahová megoperálás céljából szállították fel, ma délután meghalt.

Őszinte és igaz részvét fakadt e tragikusan szomorú hír nyomán Arad város közönségének minden társadalmi körében, mert a néhány nap előtt még viruló egészségű és életerős kórházigazgató hivatása, közéleti és társadalmi szereplése, munkálkodása révén, mindenütt csak barátokat, tisztelőket és hálás elismerést szerzett. A kórházában különösen az aradi szegényebb nép gyermekei részesültek olyan orvosi ellátásban, ápolásban, hogy a szülők igen sok alkalommal ide jöttek el hozzá, hogy bennünket kérjenek meg haláljuk, elismerésük nyilvánosságára hozatalára, mert szükségét érezték annak, hogy a lelküsmertes, gondos és a tudomány mai szintjén álló munkáról, amely a tragikus körülmények között elhunyt igazgató vezetése alatt álló kórházban folyik, valami módon nekik, a gyermekek egészségéért keserves aggodalmakat kiállított szülőknek kell tanúságot tenniök. A gyermekkorház, a városnak az a legfiatalabb egészségügyi intézménye, néhai Andrányi Károly báró emberszeretettel örök időkre hirdető megvilágosítása, az ő csupa ambícióval, nívótás szerzetettel, szakavatottsággal teljes vezetése alatt mint intézménnyé fejlődött néhány rövid év alatt, a kezdet nehéz esztendei alatt.

A kórház, az aradi gyermekvédelemnek ez a modern, hatalmas vára, volt trós tehetségének terrénuma, volt tartalmas életének célja. Mennyi szép atom rajzott még fiatal lelkében, amikor naponta látta előbbre hűadai a Neuman báró nemes humanizmusából, főuri bőkezűségéből teltsző lertozó kórház építkezését. Mint a hatalmas ellenség támadására készülő hadvezér gyönyörködik a maga terveiben, úgy este már előre a gyönyöreit Visky dr. annak az emberbaráti műnek, amely a fertőző betegségek ezer veszélyét volt leküzdendő, a gyermekhalandóságot volt csökkentendő. De igazán jó orvos csak az lehet, aki valóban jó ember is. Az orvosi tudománynál nagyobb érték az orvos szíve, aki a szenvedő emberben a paciens mellett az embert is meglátja. Visky ur-t ez a tulajdonsága készítette arra, hogy óriási eloglaltsága mellett még a nartéren megsebesült kórosoknak is önfeláldozó gyógyító mestere legyen. A Fischer Elíz kórházban, a sebesült katonák gyógyításának szentelté sebészeti tudását és most miat ama hőök méltó bajtársa ő is ennek a háborúnak mártírjává lett.

Az Aradi Közlöny ma reggeli számában már megírta, hogy Visky or. az említett kórházban egy sebesült katonát operált és eme

műtét közben szerezte azt az infekciót, amely most életét kioltotta. Az aradi orvosi kar több kiváltsága mondja, hogy adáz ellenségeink gyalázatos és embertelen harcmodora, a dum-dum golyó által okozott seb mennyi veszélyt rejt a kezelő-orvos részére. A sebben lévő osontszilánkokat el kell távolítani és gyakran megtörténik, hogy a szilánk a kettős gummi-kezyüt is átlukasztja és az orvos kezét felsérti, vért megfertőzi. Visky dr. is egy ilyen osontszilánk útján fertőzött és mint Sturdza Márkus dr. főorvos által végzett vérvizsgálat bizonyította, orbánra mutató bacillusok keletkeztek a vérben. Az igazgató tenyerén a jelentéktelennek látszó horzsolásból hólyag keletkezett és rövidesen a hónaljban is veszedelmes daganat támadt. Az igen nagy elfoglaltságu orvos eleinte nem fordított kellő gondot a sebeire, csak mikor Löwinger Miksa dr. és Sturdza dr. főorvosok megállapították a vérmérgezés tüneteit, határozta el magát, hogy Budapestre utazik és egy szanatóriumban gyógykezteti magát.

Tegnapelőtt este szállították a fővárosba és ma este már az a mélyen lesújtó hír érkezett a családhoz, hogy a nemes hivatása közben szerzett vértartozással a beteg szervezet nem tudott megbirkózni. Egy gyönyörű karriert tragikusan megrázó erőszakkal tört ketté a halál. Szerető hitvesének, a nehéz utra őt elkísért feleségének karjai közt hunyta le szemét Visky dr.

A gyászos hír vétele után az elhunyt igazgató sógora, Parec Béla dr., az ügyvédi kamara elnöke, ma este Budapestre utazott, hogy a család nevében a temetésről és a holtest hazaszállításáról gondoskodjék.

Visky dr. halála alkalmából nemcsak özvegye és k. enny gyermekei felé fordul a legőszintébb és legigazibb részvét, hanem felkeresi a Heinrich és Parecz családokat is, a kik az elhunytal rokonságban vannak. Heinrich Sándor, az Arad-osanádi takarékpénztár köztisztviselőben álló vezérigazgatója és neje vejüket gyászolják az oly korán elköltözött férjüben, Parec Béla dr. pedig a sógorát. Ideálisan szép családi élet közepéből ragadta ki a halál Visky dr-t, a kinek emlékét azonban a város közönsége is hálás kegyelettel fogja megőrizni, mert a közegészségügy érdekében, különösen a fertőző epidemiák elleni küzdelmek idején igen hasznos szolgálatokat tett. A közegészségügyi bizottságban szavának súlya volt és igen szorgalmasan vett részt a legutóbbi hónapokban a járványbizottság ülésein, a hol nagy tudást fanyuló tevékenysége hozzájárultak ahhoz, hogy a város közönsége megmenekült az epidemiák veszedelemétől.

Temetése iránt holnap történik intézkedés.

TANÜGY.

(—) Arad város iskolaszéke szombaton, július 17-én, délután 4 órakor ülést tart a következő tárgysorozatban. 1. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Urnak rendelete a közönségi iskolai tanterveknek a közigazgatása és tanügyi hatóságoknak munkalataiban való igénybe vétele tárgyában. 2. A közművelési tanácsnoknak jelentése az 1914—15-ik tanév főbb mozzanatairól. 3. Jelentes az 1914—15. tanévben előirt s befolyt tandíjakról. 4. A kiküldött vizsgabiztosoknál, valamint a közönségi iskolák tanterveinek évi jelentesei. 5. A közönségi elemi iskolai tantervek javaslatai a tanterveknek az 1915—16-ik tanévben való beosztása tárgyában. 6. Az aradi közönségi, telekezei, áltami és magániskolák tanterveinek statisztikája. 7. Előterjesztés az 1915—16-ik iskolai év megkezdésével kapcsolatos teendőkre vonatkozólag. 8. Indítványok.

A Balkán galíciai győzelmeink hatása alatt áll.

(Miért nem kezdett új akciót Szerbia? — A román semlegesség. — Görögország nem kér az entente barátságából.)

— Távirati tudósítás —

Bukarest—Szófia—Lugano, július 7.

Ferri Pizani a Stampa tudósítója beszélt Genadiewvel, aki azt mondta, hogy igazán segíteni a négyes szövetségen csak Bulgária tudna. Véleménye szerint a görögök és románok egyelőre meg nem mozdíthatók. Románia tulajdonképpen exponált helyzetben van. Bulgária három hét alatt Sztambul előtt állhatna, de azokért a rettenetes áldozatokért, amelyeket Csataldzsánál hoznia kellene, előre akarja a kartérítést felvenni. Szerbiától igazán csekélységet kérünk: csak Macedóniát. Erre válaszul a Secolo tudósítójának, Magrónek, Jovanovits volt bécsi szerb követ, Nisben azt mondta, hogy ez a következetes teljesen abszurd és teljesíthetetlen. Ugyanekkor az Avanti romaitudósítója beszélt Stojanovic volt szerb miniszterrel és megkérdezte miért ténleg most Szerbia? Stojanovic kijelentette, hogy májusban általános offenzíva volt terbe véve Németország, a monarchia és Törökország ellen, Paufrancia tábornok e miatt volt is Szerbiában és Oroszországban. Minthogy azonban Románia minden várakozás ellenére semleges maradt és az oroszok kikaptak, semmi sem lett az offenzívából. Most valamennyi balkán állam meg van félemlítve az oroszok veresége miatt. Azonban majd másképp lesz. Szerbia Albániába nem 30-40 ezer, hanem csak 3-4 ezer embert küldött, mert nem akar adriai hatalom lenni, hanem csak utat akar a tengerhez. Olaszország nyugodt lehet.

Szerb koronatanács a szövetségesek bajairól.

Bukarest. A „Rumaenischer Lloyd“ legutóbbi számában az alábbi nesi levelet közli:

— Amint már utolsó levelemben említettem, a politikai életben nincsenek kizárva a meglepetések. Egy újabb sokat megbeszélte esemény a skupstina összehívására rendkívül ülésre. Hír szerint ezen az ülésen beszélnek meg Szerbia jövődi határait. Ugyanezen hétre Kragujevába minisztertanácsot hívtak össze, amelyen Sándor trónörökös elnököl. Megjegyzésre méltó ennél a minisztertanácsnál az a körülmény, hogy Pasicson kívül a vezérkari főnök, a hadügyminiszter, valamint az összes vezénylő tábornokok is jelen lesznek. Ugyancsak különféleképpen magyarázták azt az eseményt, amely június hó 13-án játszódott le. Strandmann, aki az orosz követet helyettesíti, a jelzett napon hosszabb kihallgatáson volt Pasics Nikolánál. A látogatás után nyomban minisztertanácsot hívott össze Pasics. A tanácskozáson, amely három óra hosszat tartott, a többek között megbeszélés tárgyát képezte a szövetséges hadak kedvezőtlen helyzete is. Strandmann állítólag bizalmasan azt is kö-

zölte, hogy Oroszországban a helyzet nagyon komoly.

Szabadságot szerb tanítókat.

Bukarest, július 7. Sladovából jelentik: Jovitsch ezredes, sladovai parancsnok körrendeletet kapott a hadügyminisztertől, amelyben elrendelik, hogy az összes tanítók azonnal leszerelendők és haza bocsátandók.

Román szociáldemokraták tüntetése.

Bukarest, július 7. A romániai szociáldemokrata-párt vasárnap délután nagyarányú népgyűlést tartott a háború ellen és Románia semlegessége mellett. A római arenában lefolyt népgyűlésen óriási számban volt jelen a főváros munkás népe, iparosok és a vidékiek is képviseltették magukat. Az összes szónokok hevesen támadták: zokat a román politikusokat, a kik a háború mellett foglalnak állást és éles szavakkal fordultak az „Actiunea Nationala“ ellen, amely elvesztvén a talajt a lába alól, külpolitikával foglalkozik. A népgyűlés végül a háború ellen tiltakozó határozatot fogadott el.

Görögország megbotránkozása Anglia ellen.

Athén. Anglia megváltozott magatartását Görögországgal szemben, a kit az angol admirális azzal fenyegetett meg, hogy minden görög hajót feltartóztat és angol kikötőbe visz, hogy megvizsgálja. Görögország megváltozott politikája következményének tekintik itt. Február óta a nullára esett Anglia ama reménye, hogy Görögország beavatkozik az entente javára. Most Anglia gazdasági zsarolás útján akarja Görögországot engedékenységre kényszeríteni. Most már, ha Anglia az utolsó pillanatban visszarettenne is a teljes politikai szakítástól, nem teletjti el azt a kínos benyomást, a melyet az angol fenyegetés és erőszakoskodás keltettek. Tisztán látják, hogy Anglia a kisebb semleges államokkal szemben ugyanazon taktikát követi. Azt ugyanis, hogy vagy trösztök révén gazdaságilag megtöjtja, vagy hajózása megtélemlítése által kényszeríti igájába. Anglia, a ki elfoglalta Lemnos, Tenedos, és Imbros görög szigeteket és ezzel súlyos jogserelmet követett el, hiába veti szemére Görögországnak, hogy életmet szállit a törököknek és hogy benzinnel látja el a német tengeralattjárókat, a mi egyszerűen nem igaz.

Athénben úgy érzik, hogy Anglia idegei felmondották a szolgálatot. Különben nem vetemedett volna a görög hajózással szemben erőszakoskodásra, minthogy Londonban tudják, hogy ezzel Görögország legérzékenyebb oldalát érintik. A kereskedelmi hajózás Görögország büszkesége, mert nemcsak a legbőségesebb jövedelem forrása, hanem gazdasági életére is. Tíz év alatt a flotta fejlesztés olyan rekordot ért el, hogy az csak a némettel hasonlítható össze. Ma a görög tengeri kereskedelmi flotta a második a Földközi-tengeren az angol után.

1912-ben 570,351 tonna volt, ebből 433,797 gőzhajó, a többi vitorlás, de már 1914-ben 675,450 tonnára emelkedett, amiből 549,938 gőzhajó. Ugyanilyen arányban fejlődött a flotta 1915-ben. Most már érzik az összes görögök megbotránkozását az angol követ fenyegetődzése miatt és követelik a követ visszahívását. A „Skrip“, a legtekintélyesebb lap, azt írja, hogy Anglia eljárása „szemtelen zsarolás“ volt. Ha a görög kereskedelmet akarják tönkre tenni, úgy ezzel az országot szíven találják. Az ország sajtója, még Venizelosz „Hestia“ című lapja is, angol ellenes hangon ír és felszólítja a királyt, hogy védje meg Angliával szemben az ország függetlenségét.

Kitűnt, hogy Anglia teljesen alaptalanul vádolta meg Görögországot azzal, hogy hajói hadi dugárut szállítanak Törökországnak, mert egy esetet sem tudott az angol követ megnevezni, amely tényeken alapult volna. A görög kormány a kikötőkben külön tisztviselőkkel ellenőrizteti a hadidugárut szállítását és mindannyiszor eltiltatja.

Bulgária és a központi hatalmak.

Szófia. A kormány egyik tagja a Balkanska Postnak kijelentette, hogy Bulgária viszonya a központi hatalmakhoz kiválóan jó.

Szófia. A Dnevnikben egy előkelő bolgár politikus kijelenti, hogy Bulgáriának egyik legfontosabb feladata északnyugati határát úgy igazítani, hogy a Duna bolgár partja nyugaton a Vaskapuig terjedjen.

Oroszország utolsó kísérlete a Balkánon.

Pétervár. A Ruszkij Invalid írja: Oroszország és szövetségesei a jövő héten megteszik az utolsó lépést a Balkánon. Oroszország el van határozva, hogy véget vet a balkániak bohócjátékának s sorsukra bizza őket, ha nem határoznak.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad város közigazgatási bizottságának mai ülésén Tisch Mór dr. főorvos bejelentette, hogy e hónapban ötvennégyvel kevesebb halálozás fordult elő, mint a múlt hónapban. Járványos betegségek csak szórányosan fordultak elő, így diftéria nyolc, vörheny 4 esetben, kiütéses tifusz, hólyagos himlő, kolera nem fordult elő s minden intézkedés megtörtént, hogy elejét vegyék az ilyen megbetegedéseknek. Halálozás 158 fordult elő, az elhaltak közül 34 idegen illetőségű, bennük 12 internált volt.

Sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi július hó 14-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 1. Polgármester havi jelentése. 2. A főispán átirata Lukács István dr. polgármesteri fogalmazónak liszteletbeli aljegyzővé történt kinevezéséről. 3. A főispán átirata Exterde Kálmán báró magyar királyi pénzügyi számvizsgálónak Arad szabad királyi város helyettes főszámvevővé történt kinevezéséről.

Látogatás Tóth Józsefnél.

(Nagy beteg az új férj.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 7.

A híres Holtzer-féle nagy váltóperből ismert Tóth József, Arad város közgyűlésének virilis jogu tagjáról a napokban megírták az újságok, hogy megházasodott. Egyes lapok azt is tudták: hogyan adta össze az új párt Szondy Béla anyakönyvvezető. Ma meglátogattuk az ősz fejű nevezetes embert, hogy meggyőződjünk róla: csakugyan megházasodott-e? Mert hozzászoktunk már, hogy amit Tóth Józsefről beszélnek, az nem mind igaz ám. Például azt is mondták a háború kitörésekor, hogy több ezer koronát adott jótékony célra. Hát megírhatjuk, hogy ez merő koholmány.

Ma délután kerestem föl Tóth Józsefet. Amikor a kocsinak bemondtam:

— Hajtsen a Varjassy Lajos-utca 72. számhoz, —

az egyfogatu tulajdonosa rámondta:

— Tóth Jóska-hoz?

Érdekes: Tóth József még talán soha se ült fiakeren, s mégis milyen jól tudják a lakását a bérkocsisok. Persze, mert hozzá csak olyan emberek járatosak, akik viszont gyalog járnak ritkán. A szindelyes, falusi kis ház kapuja zárva. Zörgötek. Fialat, úde megjelenésű nyulánk kisasszony nyit ajtót.

— Tóth József urat keresem.

— Itt lakik, de nem lehet vele beszélni, mert nagy beteg és most alszik. En a lánya vagyok, tessék megmondani mit kíván.

Beljebb kerülök az udvarba és egy kis, kézimunkás asztal mellett székkal kinálnak meg. Az öreg házikó bejáratának küszöbét tilos átlépni, olyan mint a mohamedám szentély. Nem szabad zavarni a nagybetegét. A folyosón egy ötven év körüli, szigoru tekintetű asszonyság dolgozik, s amikor meglát, nem egészen barátságosan fordul felém. Epen a külső falat tisztogatta, takarította és kis meszelőt szorongatott dolgos kezében.

— Ön talán a felesége?

— Igen, én vagyok az új asszony. Az esküvő még a múlt héten volt meg odaát Bogdarigóson, ahol a csuzát gyógyította. Mert évek óta nagyon csuzos a szegény és a doktorja, az Avarfy ur, fürdőbe küldte. Már más-kor is volt Bogdarigóson, de az idén nem igen használt neki a fürdő. Az egész teste csupa csuz. Meg aztán kérem, ő már a nyolcvanötödik évet tapossa. Ki tudja, fölkel-e még egyszer az ágyból?

— Hogy szánta rá magát az öreg a házasságra?

— Hát kérem, azt már régen tervezzük. En három gyermekemmel együtt már 16 esztendő óta ápolom. A gyermekeimet igen szépen sziveli.

— Most már papának szólítjuk, — szól közbe a kézimunkázó barna leány.

— Természetesen csak mostoha apjuk, ugye?

— Igen, — folytatja Tóthné — ő eddig agglégény volt, a gyermekeim az elhalt uramtól valók. Ő már régen tervezte, hogy megtartjuk az esküvőt és most már nem halasztgatta tovább. Hiszen már nagyon öreg és már a városi közgyűlésbe se tud fölmenni, pedig oda nagyon szeretett járni. Áprilisban volt ott utoljára. Nagyon gyöngé már.

— Pedig olyan jól eszik, — szól ismét a fiatal leány.

— Most már, sok megpróbáltatás után be-átta, hogy mi vagyunk az ő legigazabb em-

berei, tehát meg akart jutalmazni a házassággal. Hej, ha rám hallgatott volna, most egy csomó ezrossal több lenne neki. Azt beszélik, hogy rossz ember. Ez nem igaz. Mindenki vel csak jót tett, de nem voltak hálásak az emberek. A nagyváradi tárgyalásra is elkísérte egy aradi zsidóasszony. Ez az asszony neki huszezer koronájában van. Én mindig mondtam, hogy ne adjon pénzt az embereknek, de ő cianykor, ha pénzért jöttek hozzá, mindig be-ment a vizitszobába és minket kiküldött. A Holtzer ügy neki negyedmilió koronáját vitte el. Egyedül mink vagyunk hozzá jók. Én eddig a magaméból éltem és neveltem föl a gyermekeimet. Egy krajcárt se kaptam tőle. Hogy ezután mi lesz, hogy lesz, nem tudom...

— Jótékony célra adott-e már az ura? — tettem föl a kérdést.

Az asszony a leányára nézett és kis szünet után megjegyezte:

— Hogyne, hadikölcsönt is jegyzett. De a háborút ő is megérzi. A lakói, a szabadhelyi birtokának bérlői katonák lettek és nem tudják a bért fizetni. Meg a többi adósok...

— Én még nem olvastam, hogy adakozott volna, — szóltam.

— A háború elején a polgármester ur valami ívet küldött ki, hogy írja alá. De hát mit akarnak ilyen öreg embertől. Ugy emlékezem, hogy egyszer adott ötven koronát, egyszer meg küldött Pestre husz koronát a Vörös Keresztnek. Öreg már ő, kérem...

— De mégis, ebből a nagy vagyonból... talán...

Keményen pergett Tóthné szava:

— Azt nem adták ingyen. Ő eleget dolgozott életében. Előbb közműves volt, azután festő lett és azután...

— ... azután okosan megforgatta a pénzecskejét, — mondtam mosolyogva.

— Ojjé, más is megforgatja a pénzét, de mindjárt el is költi, azért fogy el a pénz. De ő spórolt, okosan élt mindjárt kezdet-től fogva.

A tiszta fiatal leány úgy szó t közbe, hogy a munkájából föl se nézett:

— Az Isten rendelte így.

Kis szünet támadt, amelyet felhasznál-tam arra, hogy körülnézzek az udvarban. Öreg ház biz ez. A porta hátul szép veteményes kertben végződik, amelyben a ruccák vidám hangversenyt rendeztek.

— Mért lakik épen ebben a házban?

— Ebben született, ebben is akar meg-halni. Nem szereti, ha változtatunk rajta va-lamit, hát én mindent úgy hagyok, ahogy ta-láltam, amikor idejöttem.

Az egész beszélgetés alatt egy kerten ru-hás leányka fessengett a Tóth József hálószo-bájának küszöbén, úgy, hogy a fejét az ajtó közbe szoritotta. Minden szóra figyelt és a be-szélgetés egész ideje alatt nevetett. Vajjon mit nevetetett? ...

(=)

A nyári idény küszöbén

eiköltözés, lakásváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előtízetöinket, hogy új lakcímet, a lap pontos szetküldése szempontjából — leg-utolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatala-idejekorán közöljék.

Tisztek a közigazgatási bizottságban.

(Vegyes bizottsági tárgyalás a megye-házán. — A Zselenski grófi uradalom rekvirált lisztje.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 7.

Aradmegye közigazgatási bizottságának mai ülésén először került gyakorlati alkalmazásra az újabb törvényes rendelkezések értelmében az, hogy a katonai hatóság kiküldöt-teivel vegyes bizottsággá alakulva tárgyaltak a megyei közigazgatás vezetői. Az ülés megnyi-tása után, amikor az előadók már megkezdték jelentéseiket, egyszerre felpattant a terem aj-taja és két katonatiszt lépett a főispán elé egy őszhaju őrnagy: Negrea Sándor és egy had-biztossági főhadnagy irattáskával a kezében: Mellinges Oszkár.

— A katonai térparancsnok ur megbízásából és helyettesítésében jelentem meg — tudatta Negrea őrnagy német nyelven Urbán Iván báró főispánnal.

A megyei zöld asztal mellett helyet fog-lalt a két tiszt és a főispán a többi tárgyakat megelőzve a vegyes bizottság elé utalt ügyet tüzte ki tárgyalásra, egyúttal pedig az ügyben érdekelt Zselenski Róbert grófot a terem el-hagyására kérte meg.

— Zselenski Róbert gróf ötvenesi uradalma — mondotta el a főispán a katonai asszisztenciá-val tárgyalandó ügyet — kárigényt jelentett be a katonai kincstárral szemben, mert az ura-dalomban katonai célokra lefoglalt 200 méter-mázsas lisztet a katonai hatóság 49 koronás ár-ban fizette, holott ugyanezt a lisztet, ugyan-abbban az időben az uradalom 58 koronával értékesítette. Miután a rekvirált liszt térítési ára a szolgáltatásnak nem felelt meg, az ura-dalom a különbözet megadását kérte. Az ille-tékes községi albizottság a panaszt már tár-gyalta és megállapította, hogy a kérdéses idő-ben a lefoglalt liszt ára csakugyan 50—60 korona között volt métermázsánként abban az időben, tehát az uradalom által kért megtérítés javaslatba hozható. A javaslatot a honvédelmi miniszterhez megtenni a közigazgatási bizott-ság hivatott, amely az 1912. évi 68. törvény 33. szakasza értelmében a katonai parancsnok-ság két kiküldöttjével kiegészítve vegyes bi-zottsággá alakul. Eljárásukról külön jegyző-könyvet kell felvenni, amelynek vezetésével Schill József főjegyzőt bizom meg.

A főispán ezután a katonai térparancsnok-ság kiküldöttjeihez fordult és felhívta őket, ad-ják elő: van-e észrevételük a községi albizott-ság határozata ellen, vagy megnyugosznak ab-ban. Urbán Iván báró ezután német nyelven is megmagyarázta a katonai kiküldötteknek az ügyet. Mellinges hadbiztossági főhadnagy röviden előterjesztést tett németül és bejelen-tette, hogy a katonai hatóság meggyőződött arról, hogy a liszt piaci ára a kérdéses idő-ben csakugyan az uradalom által jelezett ma-gasságu volt.

— Utasításom szerint — tette hozzá Negrea őrnagy — az előzőleg eljárt bizott-ság javaslatához hozzájárulok és elfogadom, hogy métermázsánként 9 korona megtérítését javasolják a honvédelmi miniszternek.

Urbán Iván báró főispán már ki is mondta a határozatot és a két katonatiszt eltá-vozott, a bizottság pedig tovább folytatta ren-dek tanácskozását.

Hogyan kezdődött a görzi csata.

(Junius huszonötödike óta készítették elő az általános olasz támadást. — Oriásiak az olasz veszteségek.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, július 7.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olaszoknak a görzi hídfő ellen való nagy támadása július 5-én délután négy órakor kezdődött rendkívül heves ágyutüzzel, amelyben mindenféle kaliberű ágyu vett részt. Már délelőtt tizenegy órakor volt ugyan egy gyalogsági támadás is, amelyet azonban visszautasítottunk. A nap folyamán a görzi hídfőtől a tengerpartig vezető frontunk több partján egymást érték a támadások, némely helyen egymásután kétszer is volt roham, de valamennyit visszavertük.

Mint már napok óta, most is a doberdói fensik lejtőin volt leghevesebb a csata, amelyeket hatalmas tüzezharc vezetett be. Az olaszok itt számos nehéz üteggel dolgoztak. A délután folyamán azután erős gyalogsági csapattömegek támadtak ellentünk s az elkecsereedett harc késő éjszakáig szakadatlanul tartott. Kévéssel éjjel után történt az utolsó ellenséges roham, amelyet, miként az előzőket, szintén visszavertük.

Egyik támadásnál a gyalogság élén bersaglierek haladtak puskák nélkül, csak kézi gránáttal felszerelve. Az ellenség az egyik nap folyamán igen nagy veszteséget szenvedett. Frontunk előtt számtalan olasz katona holtteste hever.

Csapatunk csodálatramóltóan harcoltak. Hősiesen elviselték a nehéz tüzezharc ágyuzását, ami annál nagyobb dicsőségükre szolgál, mert itt a Karszt sziklás talaján sok helyen nem lehet lövészárkot ásni. Derék csapataink teljes nyugalommal fogadták az ellenséges gyalogság rohamát s ahol alkalom kínálkozott, bravuros elmentámadásba mentek át.

Természetes, hogy az olaszok általános nagy támadásának visszaverése a mi részünkről is veszteséggel járt, amely azonban össze sem hasonlítható, azzal a borzalmas veszteséggel, a mely az olaszokat érte. Csapatunk kedve az egész napi és éjszakai kimerítő harcok után is kitünő és bizakodó.

Meghírsült támadás a doberdói fensik ellen.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: A doberdói fensik ellen megújult elkecsereedett olasz támadások Redipugliánál késő estig tartottak. Derék csapatainknak végre este tíz órakor sikerült az erős olasz erőt visszavetni a mélységbe. Állásaink előtt sok olasz holtteste fekszik.

Junius vége óta kísérik meg az olaszok az áttörést.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Végigjártam a frontot Görzről Monfalconeig, voltam azoknál a csapatoknál, amelyeket az elmúlt öt hétnek valóságos emberföldtől erőfeszítéssel minden csodálatra érdemessé tesznek

és életem egyik legnagyobb emléke gyanánt végigjártam egy éjjeli csatát hős dalmátjaink lövészárkaiban s beszélttem parancsnokokkal, vezérkari tisztekkel és tüzezharcosokkal.

Az olasz nehéz tüzezharc az utolsó héten példátlan heveségű tüzzel, valóságos lövedékzuhattal árasztotta el hadállásainkat. Hadsergünk, mely nemcsak megállt ebben a tüzezharcban, hanem rendre visszavert minden előretörési kísérletet, boldog valóságra váltja minden reménységünket. 25-ike óta tartanak az ellenség kísérletei, hogy frontunkat valahol áttörje. Mindennap már hajnalban elkezd a nehéz tüzezharc a munkát és ágyai estig bömbölnék a gépfegyver gyorsaságával. A tizenötös ágyutól a huszonnyolc centiméteresig mindenféle kaliberű ágyu szerepel a bombázásban.

A lövedézharc heveségéről fogalmat nyújthat az, hogy csak egyetlen napon hateret nehéz gránátot lőtt át ugyanaból a fedezékéből. Azonban nem sokkal e heves ágyuharc után már a dalmátok visszaverték az olasz gyalogság éjjeli támadását.

A leghevesebb az összes áttörési kísérletek közül a junius harmincadikai volt. Csapatainkhoz menet sikerült összejáratnom ennek az egész alsó Iszón-fontra kiterjedő általános támadásnak történetét.

A jobbszárnyon, Görz környékén lobbant föl legelőbb, átesett az Iszón balpartjára és végigharapózott állásainkon egészen Monfalconeig.

Réggel négy órakor kezdődött meg az olasz tüzezharc támadás előkészítése. Soha nem sejtett tömegben ontották az ellenséges ütegek a nehéz lövedékeket. Az ágyuzás hevesége egy pillanatra sem lanyhult délután hat óráig. Ekkor, a hétézredik lövés után, a gyalogságnak kellett folytatni az akciót. Azt hitték az olaszok, hogy halott lövészárkokat kell megrohanniuk és bátran közeledtek. A tiszti, aki a támadó csoportot vezette, kardjával megzörgette a drótakadályt. Erre a mieink részéről sortüz dördült el, az egyik főhadnagy pedig kézigránátot dobott az olaszokra, akik aztán gyorsan visszahúzódtak.

Másutt öt órakor dördült el az első lövés és a tisztek hét és nyolc óra között már százötven gránátot és majdnem ugyanannyi srappellel számoltak meg.

Az olaszoknak két órakor megkísérelt gyalogsági támadása az első száz lépés után ellankadt.

A legnagyobb erővel, körülbelül kilenc ezreddel a sagrao—monfalcone front ellen támadt az ellenség, miután előzően tüzezharc nap-hosszat bombázta állásainkat s a drótakadályokba lőtt. Az ellenség itt érte el egyébként a hadjárat első sikerét, amennyiben Selonát és Vermeiglianót behatolt legelső állásainkba. Dicsősége azonban alig tartott husz percig, a mieink kivették az olaszokat a fedezékekből, sokat eltoztak, a többi pedig tüzezharcunk megtizedelte. A Monfalcone felé levő magaslatok lejtőin ezer meg ezer temetetlen olasz holttest hever ma is.

A borzalmas vereségre csendes éjszaka következett, de már másnap ismét nagyobb veszteséget szenvedtek. A tartaléknak hagyott két század, továbbá még két század, melynek visszavonulási útját a saját tüzezharc elárasztotta srappellel, felszólította őrnagy-parancsnokát, hogy adja meg magát, s ez meg is történt. Az őrnagyon kívül fogságunkba került még ez alkalommal egy sebesült kapitány. Öt hadnagy és 131 közember. Kezünkre jutott a hadiszákmány között 310 puskák és 16.000 töltés. Egy zászlóaljunk, amelyre félóra alatt négyszáz nehéz gránát zúdult, követet küldött a parancsnokhoz, hogy ne váltsák föl. Az ellátás kitógástalan s víz is van elegendő.

A Krnól is visszavertük az olaszokat.

Berlin. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az ellenség, miután ágyutüzzel bevezette a harcot, támadást kísérelt meg a Krnóvidéken. A támadás július 3-án reggel történt alpini-csapatok részéről. Az olaszoknak ezt a támadását, valamint egy a Krnótól délre eső második támadását heves küzdelem után, amely többször kizűsítévé fejlődött, véresen visszavertük.

Megakadt az olasz hadjárat.

Berlin, július 7. A „Deutsche Tageszeitung“ jelenti Rotterdamból, hogy a „Matin“ az olasz frontról ezeket sürgönyözi: Tagadhatatlan, hogy az olasz hadjárat négy hét óta megakadt az osztrák és magyar csapatok szívós elöntállásán, a mely napról-napra elkecseredebb és erősebb lesz. Epen ezért korai ujjongó himnuszokba kezdeni, mert amint az beigazolódott, az olasz hadjárat eddig minden számítását hamisnak mutatott.

Huszonhárom vonat sebesült.

Lugano. A Corriere della Sera utolsó számát letoglalták, mert megírta, hogy a fronttól az utóbbi két napon huszonhárom tulzsolott sebesültszállító vonat érkezett.

Cadorna jelentése olasz légi támadásokról.

Róma. Az olasz vezérkar július 5-én a következő jelentést adta ki: A malborgheti és predilli erődök ágyuzását igen hatásonosan foltatjuk. A Karszt fensikon offenzívánk sikeresen halad előre. Ezekben a harcokban 400 fogoly ejtettünk. A múlt éjjel léghajóink hatásonosan bombáztak egy ellenséges táborhelyet Doberdo közelében, ugyancsak a dornberg—provincinal vasúti csomópontot. A provincinal pályaudvar és a vasúti elágazás megsérült. A léghajók sértetlenül tértek vissza. (Tényleg megkísérelték az olaszok a görz—trieszi vonalon a dornberg—provincinal vakvágányt megromlítani.)

Dum-dum srappellek az olaszoknál.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A stíliai hágonál lefolyt harcokban megállapították, hogy az olaszok dum-dum golyókat használtak srappellek töltésére. A szokásos gömbölyű srappell töltékgolyók helyett lemezszerű hengeralakú golyók voltak az olasz srappellekben.

A debreceni kolera-megbetegedések.

(A városi főorvos jelentése. — A veszedelmes fogolytábor.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 7.

Debrecen város közigazgatási bizottsága Domahidy Elemér főispán elnöke alatt ma délután ülést tartott, amelyen az egyes közigazgatási ágak vezetői beszámoltak a város június hónapi közviszonyairól. A jelentések közül érdekességénél fogva kiemelkedett Tüdös Kálmán dr. városi főorvosé az egészségügyi viszonyokról, mert ebben történt először részletes beszámoló a debreceni fogolytáborban történt kolera megbetegedésekről:

Júniusban a közegészségügyi viszonyok igen kedvezőtlenek voltak, kétségtelen, hogy nagy része volt ebben a június 12-én fellépett kolerának, mely egymaga 29 halálozást okozott. A kolera az orosz hadifoglyok megfigyelő állomásából, amely a városi téglagyárban és környékén van elhelyezve, indult ki. Június második hetében feltűnt előttem, hogy innen gyakrabban szállítottak kolerabetegeket a járványkórházba. Ez a körülmény indított arra, hogy ott június 11-én szemlét tartassak. Meglepetéssel tapasztaltam, hogy e napon délig 14 koleraeset fordult elő abban a helyiségben, melyben három ezer ember is szűkön fér el, amelyben és környékén akkor mintegy 10.000 foglyot találtam. — A látva a helyzet veszedelmes voltát, a halaszthatatlanul sürgős intézkedéseket megvettem a saját felelősségemre. A polgármester urnak szóbeli jelentést tettem a helyzetről, javasolva a járványbizottság összehívását is. A bizottság már másnap, 12-én összeült és megállapította mindazokat a tennivalókat, amelyek a város megvédése érdekében szükségesnek mutatkoznak. Azonban a járvány a fogolytáborban oly rohamosan terjedt, hogy a belügyminiszter indokoltnak látta miniszteri bírság kiküldését, aki egészen 27-ig itt tartózkodott és irányította az óvintézkedéseket. Azóta a hivatás ismét reám hárult. Sajnos, a körülmények összetételük miatt nem volt lehetséges a város lakóit teljesen megóvni a fertőzéstől, úgy, hogy a város területén is mutatkoztak fertőzések egyes helyeken. Összesen 43 városi lakos (közöttük 3 ápolónő) betegedett meg. Legnagyobb részüknél megállapítható volt a fogolytáborral az összefüggés és várható, hogy — bár még vannak elszórt esetek — nagyobb járvány kilejlődése megakadályozható lesz. A lakosság aránylag nyugodtan fogadta a veszedelmet, a hatóságnak inkább kezére járt, mint ellene. A fakultative alkalmazott ingyenes védőoltás pedig határozottan megnyugtatólag hatott. Az óvintézkedések keresztülvételénél nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy úgy a tisztviselők, mint a rendőrhatalom tisztviselői fáradságot nem ismerő, önzetlen buzgalommal teljesítették nehéz feladatukat. Orvosrendőri boncolás öt esetben történt koleraágyan miatt. Orvosi kezelés elmulasztása miatt egy feljelentés történt.

Domahidy Elemér főispán a főorvos munkáját elismerve, helyesnek tartja a sajátban olyan közlemény elhelyezését, amely a debreceni kolera-veszély teljes megszűnéséről szól, amennyiben 36 órán belül a polgári lakosság közt megbetegedés nem fordult elő, a fogolytáborban is csak gyanús megbetegedések történtek.

Tüdös Kálmán dr. főorvos megköszönve az elismerést, kijelentette, hogy könnyelműség volna azt mondani, hogy Debrecen felől elmúlt a kolera-veszély, mert ha július 1. óta nem is fordultak elő a lakosság közt újabb koleraesetek, de vannak kolera bacillus-gazdák, amíg pedig ilyenek vannak, résen kell lennie a hatóságnak. A fogolytáborban is több olyan beteg van, akik koleraágyanusak. Ha ilyen körülmények közt a hatóság már napirendre térne a kolera felett, bizony nagy veszély származhatna a városra.

Domahidy Elemér főispán szölt ismét. — Tudatában van annak, hogy a hatóságnak ré-

sen kell lennie a veszéllyel szemben, azonban az ország Debrecenről azt hiszi, hogy itt az utcán dőlnek egyre-másra az emberek koleraiban. Ez kárára van Debrecennek. Ezt a téves felfogást kell eloszlatni.

A megfigyelő fogolytábor állandósítása ügyében Fejér Ferenc dr. kérdésre kijelentette Domahidy Elemér főispán, hogy e kérdésben ma még határozott választ adni nem lehet, mert az ügy tárgyalás alatt van. A hatóság mindent elkövetett és el fog követni, hogy a város megszabaduljon az állandó megfigyelő fogolytáborról.

Márk Endre polgármester ama kijelentése után, hogy a város tanácsa a mai ülésén is a leghatározottabban állást foglalt a megfigyelő fogolytábor állandósítása ellen, Fejér Ferenc dr. kérte, hogy a közigazgatási bizottság is juttassa kifejezésre aggodalmát e kérdésben. Ezután a jelentést tudomásul vették.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.
(Távirati tudósítás.)

Genf. A genti Tribune értesítése szerint a szövetségesek a Dardanellák ostrománál idáig vizen és szárazon több mint nyolcvanötezer embert vesztek. Az elért eredmények sehogysen állanak arányban ezzel az óriási áldozattal. Hiába való is az emberéletnek ez a rettenetes pocskolása, mert a Dardanellák védőművei olyan hatalmasak, hogy a törökök kis, negyven ezer főnyi sereggel is megviharlanul tartják a szorosot.

Berlin. A szövetséges államok pénzügyminiszterei a birodalmi kincstári hivatal államtitkárának meghívására július 19-én Berlinben tanácskozássra gyűlnek össze.

Newyork. Holt Frank, aki Pierpont Morgan ellen revolvermerényletet követett el, kiugrott a fogház ablakán és szörnyen halt. A merénylő első öngyilkossági kísérlete nem sikerült, de a második eredményes volt.

Berlin. A görzi győzelmet nagy örömmel fogadták Berlinben. A lapok katonai munkatársai elismeréssel és magasztalással írják a hős csapatokról, amelyek a számbeli túlsúlyban levő ellenséggel szemben megállították helyüket és győztek.

Berlin. Vilmos császár amikor Lembergben tartózkodott megszólította Ganghoffer Lajos ismert író és megkérdezte tőle:

— Mit szól Itáliához?

— Felség, jobb így a monarchiának — felelte Ganghoffer — A szobában a legszebb butor a tiszta asztal. A császár helyeslően bólintott és bucsut vett Ganghoffertől.

Genf. A németek Arrast erős ágyulát tartják. A bombázás különösen az angolok raktárait pusztította el. Arrast egész vidéke is annyira ágyutűz alatt van, hogy a francia csapatok már felette szükséges átmozgatása teljesen lehetetlen.

— Egy csepp a milliókból. Ujpanád község közönsége szépen kivette részét a második hadi kölcsön jegyzéséből, mert míg az első jegyzésnél 30.000 korona, a második jegyzésnél 90.000 korona hadi kölcsönt nyújtott. Így a járásbeli 490.000 koronás jegyzésnek ezen második alkalommal csaknem egyötöd részét Ujpanád községbeli lakosok nyújtották.

— Az új gabona és az aradi piac. A Haditermény Részvénytársaság, amely az új termés értékesítésére alakult, most kezdi meg országos hálózatának kiépítését. Az aradi gabonakereskedők ma kapták meg a részvénytársaság kérdőívét, amelyen azt kell kitölteni, hogy milyen raktárak van, mily személyzettel és összeköttetésekkel dolgoznak és le tudnak-e százezre koroná biztosítékot tenni. Hogy azután a beérkezett kérdőívek és jelentkezések után a Hadi Termény Részvénytársaság hány aradi kereskedőnek és kinek ad közvetlen megbízást, azt nem lehet tudni. Az aradi gabonakereskedői körökben ma már egy nagyobb szabású vétel hire terjedt, amely a Hadi Termény Részvénytársaság céljaira történt volna. Ezen hír szerint József királyi herceg bánkútf uradalmának 5000 waggon búzatermését vette meg a főhercegi uradalmat bérlő részvénytársaságtól egy nagy budapesti gabonacég, oly megállapodással, hogy ennek tekintélyes része még július 21-ig, tehát negyven koronás ár mellett fog szállítatni. A hír annál nevezetesebb, mert a Hadi Termény Részvénytársaság ép a mai fővárosi lapokban jelenti ki, hogy eddig még senkinek se adott megbízást, miután a társaság maga se vállalt még szállításokat.

— A 37-50 éves népfelkelő kereskedők karpaszománya. Az aradi kereskedelmi és iparkamara néhány héttel ezelőtt fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez a 37-50 éves B. osztályú népfelkelő kereskedők szolgálati könnyítése érdekében. A kamara azt kívánta, hogy az ilyen osztályba tartozó ama kereskedők, iparosok, gyárosok, akik évtizedek óta önálló közgazdasági működést fejtenek ki, de akik nem rendelkeznek az egyévi önkéntességre jogosító iskolai képesítéssel, szintén kapják meg az önkéntesi karpaszományt és intelligenciájuknak megfelelő beosztásban jussanak, vagy tiszti vizsgára bocsáttassanak. A kereskedelmi miniszter most azt közli a kamarával, hogy ennek teljesítése nem áll módjában.

— Magnyugtathatom azonban a kamarát — írja a miniszter — hogy az ily irányban esetről-esetre benyújtandó konkrét kérelmeket, akár közvetlenül terjesztették azok elé, akár a honvédelmi miniszter ur kéri egyes esetekben véleményemet, mindenkor az összes méltányossági körülmények figyelembevételével teljes tárgyilagossággal és a lehetőséghez képest jóakaráttal fogom tárgyalatni.

— Miniszter in partibus infidelium. Rómából jelentik: A Popolo d'Italia szerint Barzilai képviselő belép az olasz kormányba. Sallandra miniszterelnök társaság nélküli miniszteri széket ajánlott föl neki. Miután Barzilai triezsi születésű, azt hiszik, hogy nem mint a szélső balpárt képviselője lép a kormányba, hanem mint a még fel nem szabadított tartományok szimbolikus képviselője.

— Preszly Elemér meghalt? Budapestről jelentik: Politikai körökben elterjedt tegnap este az a hír, hogy Preszly Elemér országgyűlési képviselő hősi halált halt a besszarabiai határon június huszonötödikén. A szomorú hírt eddig még nem erősítették meg hivatalosan, de a szemtanúk közül állítólag többben fölismertek Preszly holttestét. Preszly Elemér, aki mint gyalogos hadnagy szolgált, a váci kerület képviselője és a függetlenségi párt tagja.

— Nem lesznek maximális hus és csir árak. *Budapestről jelentik:* Félhivatalosan közlik: Miután erős óhaj nyílvánul meg, hogy a kormány a hus és a zsirfélék árát is maximálja, illetékes helyen foglalkoztak a gondolattal és arra a meggyőződésre jutottak, hogy ilyen intézkedés az említett cikkeknek a piactól teljes visszahuzódását idézhetné elő. (?) A kormány azonban felhatalmazta a belügyminisztert, hogy ha egyes törvényhatóságok valamely fogyasztási cikk árának maximálisát kérik és beigazoldják, hogy a maximalás a drágaság csökkenésére vezet, úgy a belügyminiszter megadhatja a maximalásra az engedélyt.

— Aradiak orosz hadifogságban. Megírtuk néhány nap előtt, hogy Almási Alajos hadnagy, akitől szülei még kevéssel előbb levelet kaptak, a hozzá intézett levelet már nem kapta meg, mert hadifogságba jutott. Ma levelet kaptunk a fogságba került hadnagytól. A rózsaszínű magyar tábori levelezőlapra a hadnagy „Arad, Ungarn via Buourestii” címzést írt, azonban a levelezőlapon mégis a 206. számú tábori postahivatal ütötte a bélyegzőjét. A levelezőlapon a hadnagy ezeket közli:

— Tekintetes szerkesztőség! Kérem sziveskedjék a lapban közzétenni: Haditagságba jutottunk: *Lejritz Arpád* főhadnagy, *Almási Alajos* hadnagy, *Tokody Sándor* főhadnagy, *Wolf Armin* főhadnagy, *Zsigmond István* főhadnagy, *Butyka János* százados, *Ronai Sándor* hadapród, *Kotler István t.* hadnagy, *Zsak Lajos* hadapród, *Dezsői István* egyéves önkéntes, *Lányi Lajos* hadnagy, *Tarr Zoltán* hadapród.

A levelezőlap alá ennyit írt a hadnagy: *Almási Alajos* hadnagy, címe: haditagság. Arról, hogy hol kerültek haditagságba és milyen ezredhez tartoznak a felsorolt tisztek, nem szól a levél.

— Fizetni kell a hadbavonultak hozzátartozójának betegséгийét. *Palfy Jenő* aradi munkás a háború elején hadbavonult, időközben felesége megbetegedett s hosszabb ideig az aradmegyei kórházban ápolták. A kórház az ápolási költségeket a munkásbiztosító pénztártól kérte, az azonban a fizetést megtagadta azzal, hogy a munkásbiztosítási törvény értelmében a munkás csak akkor marad tagja a pénztárnak, ha fegyvergyakorlatot teljesít, hadbavonulást azonban nem lehet fegyvergyakorlatnak tekinteni. *Angl István* dr. főjegyző referens indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság szintén mentesítse a pénztárt a fizetési kötelezettség teljesítése alól, hogy így a határozatot a kórház megfélebbezve, a közigazgatási bíróság elvi döntést hozzon. *Urban Iván* báró főispán ezzel szemben humanitárius szempontból arra az álláspontra helyezkedik, hogy a fegyvergyakorlat analogiájára terjesszék ki a pénztár kötelezettségét a hadbavonultakra is. Így is el lehet érni a célt, mert most már a pénztár fog felebbezni s az elvi döntést a közigazgatási bizottság csak meghozza. A közigazgatási bizottság a főispán javaslatát fogadta el.

— Őrszolgálatra alkalmas népfelkelők. *Budapestről jelentik:* A jövőben a népfelkelési bemutató szemléknél alkalmasnak osztályozott B) osztályú népfelkelők közül azokat, akiket a tényleges szolgálatra való bevonulásukkor fegyveres szolgálatra nem találunk alkalmasoknak, de a csekélyebb követelményeket jámasztó és a mögöttes országrészekben teljesítendő őrszolgálatra alkalmasak, nem fogják szabadsággal, hanem őrszolgálatra képezik ki.

— Linsingen tábornok és a magyar himnusz. Az északi harctérről érdekes dolgot írt meg egy magyar honvéd. *Stryben* a győzelmes német hadvezér, *Linsingen* tiszteletére nagy ovációt rendeztek tisztjeink, melynél számos magasrangú közshadseregbeli tiszt is jelen volt. A közös hadsereg egyik ausztriai ezredének zenekara szolgáltatta a zenét. Eljártak előbb a német, azután az osztrák himnuszra. A német hadvezér a magyar himnusz is kívánta hallani. Az egyik tiszt azonnal értesítette a karmestert *Linsingen* óhajáról. A karmester nagy zavarba jött, mert az ujonnan kiegészített zenekar még nem rendelkezett a magyar himnusz kottáival s így nem vállalkozhatott annak előadására. Szörnyen restelték a dolgot, de hamarosan nem segíthettek a bajon; be kellett vallani, hogy a magyar himnusz most nem tudják játszani. *Linsingen* tábornok nagy megütközéssel fogadta a jelentést s megparancsolta, hogy nyomban tanulják be a magyar himnusz, mert ha huszonnégy óra múlva se tudják előadni — pokolba kergeti valamennyit! Amint az ünnepély véget ért, szállására masirozott a zenekar, a karmester hozzáfogott a tanításhoz és addig le nem tette a vezénylő pálcát, míg a banda hibátlanul el nem fújta a magyar himnusz.

— Ongyilkos tüzérezredes. *Temesvárról jelentik:* *Dubail Szilárd*, volt temesvári tüzérezredes, jelenleg a lugosi 21. sz. tábori tüzérezred parancsnok-ezredese, az olasz harctéren öngyilkosságot követelt el. Holtan találtak reá katonái a harcok helyszínén, mellette egy papírlap hevert, amelyen *Dubail* közölte, hogy önként ment a halálba és sirját ne jelöljék meg sem hanttal, sem jellel. A tragikus eset oka és részletei még nem ismeretesek. *Dubail* a háború előtt tekintélyes szerepet játszott a temesvári helyőrség tisztikarának társadalmi életében.

— Miért drágább a Maros-fürdő? (*Panaszos levél.*) Sokat olvastam már az Aradi Közlönyben a drágaságról és meg tudom érteni, hogy miért drága a piacon minden, miért drága a hus, a liszt, az új buza (keressenek szegény szerencsétlen gazdák is valamit, hiszen „csak” negyven korona a buza ára!) De azt nemzetgazdaságtani kifejtéssel és anélkül sem tudom megérteni: miért drágult meg a fürdés a Marosban? Talán rossz víztermés volt az erdélyi hegyekben, esetleg a strandhomok előállításáért magasabb munkabért kell fizetni a hullámoknak?! Annyi azonban bizonyos, hogy a tizenkét jegyből álló fürdő ára 3 korona volt még a múlt évben, idén pedig öt koronáért árulják a jegyfüzetet, egyszeri fürdés pedig ötven fillér. Ma, amikor igazán szükséges lenne a fürdés, a tisztaság, kétszeresen súlyos eszelekedet az egyetlen marosi fürdő árait ilyen magasra srófolni. Az ingyenes Maros-fürdőt a város ezidén nem nyitotta meg és a Neptun-fürdő el az alkalommal: konkurencia nélkül van, aki fürdőzni akar, fizessen. De talán a városi közgyűlésnek, amely ingyen teket adott a fürdő számára, lehetne szava ehez a drágításhoz?

— Fogságba került aradi tanár? Ma elterjedt a híre annak, hogy *Parecz István* dr. aradi tanár, aki a szerb harctéren teljesít szolgálatot, hadifogságba jutott. A hír forrását kikutatni nem lehetett, érdeklődésünkre annyit megtudtunk, hogy a híresztelés a tanár hozzátartozóihoz is eljutott, akik azonban meg e nő negyedik kelettel tábori levelet kaptak tőle.

— Hősi halál. *Kolárov Iván* zászlós, ki a gyulai 2. honvédgyalogezredhez tartozott, a harctéren a szredhez volt beosztva, a *Przemysl* visszafoglalásáért folytatott harcokban *Lutkov* és *Rajtarovice* között, midőn nagy bátorsággal újabb támadást akart vezetni, május 19-én ellenséges golyótól találva hősi halált halt 22 éves korában. Társai és katonái bátorságáért, élénkségéért és kedves modoráért — írja *Sch. M.* zászlós — nagyon szerették, parancsnoksága pedig hősiességéért a nagy ezüst vitézségi éremmel való kitüntetésre terjesztette fel.

— Ázsiai koleraeset Szemlakon. Aradmegye közigazgatási bizottságának mai ülésében jelentette be *Boross Béla* dr. tiszti főorvos, hogy június folyamán az aradmegyei Szemlak községben egy koleraegyanus megbetegedés történt, amely halálosan végződött. Az országos kémiai intézetnél megállapították, hogy a szemlaki eset ázsiai kolera. A behurcolás módját nem sikerült megállapítani. Az óvintézkedéseket megtették és a betegség csakugyan nem is terjedt tovább s újabb eset nem fordult elő.

— Letartóztatott üzleti betörők. Az elmúlt héten több kisebb betörést követtek el Aradon. Többnyire üzleteket nyitottak fel az ismeretlen betörők — így a *Zrinyi-utcai* *Cipőtözsde* — s mindenünne csak készpénzt vittek el. Újabb *Preisinger Lénárt* hentes tett hasonló följelentést s ez alapon elrendelt nyomozás megállapította, hogy egy a legutóbbi, mint a többi betörést *Naphegyi Gusztáv* rovtmultu ügynök és *Janka Lajos* tacér pincér követték el. A tetteseket előzetes letartóztatásba helyezték.

— Lövöldöző gyermekek. (*Panaszos levél.*) A viztorony környékén, *Flórián-utca* elején lakó, sajnos, hogy jobb családból való gyermekek nem csak hogy késő éjjele is ki-nyuló lármájukkal, illetlen és káros magukviselkedéssel, de már az utcan pisztolyból való folytonos, erős hangú lövöldözésükkel is ijesztgetik, bosszantják a csendet óhajító lakókat. Ennek megszüntetése céljából kérem, sziveskedjék az illetékes hatóság figyelmét felhívni a dolgra. Egy öreg nyugdíjas.

— A Vörös Kereszt Egyesület vezetőse a szombati virágnapra való tekintettel felkéri a kertészeket, hogy virágadományukat szombat reggel *Vasarhelyi Janka* elnöknő lakására, *Ferdinand-utca* 3. szám alá sziveskedjenek elküldeni.

— Köszönetnyilvánítás. A *Weitzer János*-*utcai* tartalékkorúak vezetőse halás köszönetet mond a következő adományokért: *Vajda Lajos* 50 korona, *ozvegy Révész Adolfné* 10 korona, *Klein Anca* 10 korona, *Róbitsek Samu* és *neje* 10 korona, *Morgenstern Gyula* 10 korona, *Nyári Istvánné* 10 korona, *Holländer Emma* 10 korona, *Balan Helen* 5 korona, *Morgenstern Irma* 10 korona, *Nyáry Aniko* 5 korona.

— Gyermekkoszik legnagyobb választékban *Fischer* aradban a Szabadság-téren. Összeesküdő nyári sport-kocsi már 10 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától, kérem a cegre ügyem. *Fischer* aradban a Szabadság-téren. 227

— Férj és női gummikabátok, valamint az összes aridivat és katonai felszerelési cikkek a legnagyobb választékban és a legolcsóbb számon aradban *Beszerezené* „*Chic*” aridivat üzlet, *Arad, Andrássy-ter 15.* Ugyanott egy jobb családból való fiu tanulónak felvettem. 191

— Gyermekkoszik, összeesküdő gyermek tolékoszik, gyermek ülő-székek rendkívül nagy választékban *Hegedüs Gyula* cégnél *Arad, Andrássy-ter 16.* 191

— Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz *Kerpel Izsó* könyvkereskedése. 193

— Apróhirdetések az „*Aradi Közlöny*” részére felvettem a *Messenger-boy* irodában *Deák Ferenc-utca* 8. Ugyanitt kapható az *Aradi Közlöny*.

— Olcsó papírszalvetták *Kerpelnél*. 193

SPORT.

+ ATE-AMTE jótékonycélu football mérkőzése. Vasárnap délután 5 órakor az ATE Óvár-téri sporttelepén barátságos football mérkőzést rendeznek az ATE-AMTE rivális csapatok között a befolyó összeget a hadba-vonultak özvegyeinek és árváinak felszolgálására javára fordítja a rendezőség. Sebesült és beteg katonák nem fizetnek.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1915. július 8 án:

Itt először:

A tiszavirág.

Operette felvonásban.

Kezdet 8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

PRO PATRIA.

A Mindenható, ki a csaták sorsát irányítja a kinek akarata kifürkészhetetlen, ismét egy derék, vitéz bajtársat, az ezrednek legrégebbi tagját szólította trónjának számolyához.

BURDEA DEMETER

alezredes,

a katonai érdemkeresztnek, a fegyveres erő számára adományozott jubileumi emlékéremnek, a katonai jubileumi keresztnek és az emlékkeresztnek birtokosa, stb.

zászlóaljának élén egy helység ellen intézett roham alkalmával tetemes ellenséges túlerővel szemben vívott nehéz harcban hősi halált halt a legidősebb hadurért és a hazáért.

Legyen könnyű felette a hant!

A nemes bajtárs emléke az ezredben örökké fog élni. 2449

A 33. gyalogezred tisztikara.

PRO PATRIA.

Dem Allmächtigen und Lenker der Schlachten hat es in seinem unerforschlichen Ratschlusse gefallen, abermals einen braven, tapferen Kameraden und ältestes Mitglied des Regiments vor die Stufen seines Thrones zu rufen.

Oberstleutnant

DEMETER BURDEA

Besitzer des Militärdienstkreuzes, der Jubiläums-Erinnerungs-Medaille für die bewaffnete Macht, des Militär-Jubiläums-Kreuzes, des Erinnerungskreuzes etc.

fiel im schweren Kampfe an der Spitze seines Bataillons bei Erstürmung eines Ortes gegen weitaus überlegene feindliche Kräfte und starb den Heldentod für seinen Allerhöchsten Kriegsherrn und für das Vaterland.

Möge ihm die Erde leicht werden. Die Erinnerung an diesen edlen Kameraden wird im Regimente stets fortleben.

Offiziers-Korps

2450 des k. u. k. Inf.-Regts. Nro. 33.

PRO PATRIA.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara mély fájdalommal és szomorúsággal jelenti, hogy következő nagyrabecsült és szeretett bajtársai:

László Sándor tart. főhadnagy,
Rózsa Márton, Amont János,
Waldmann Sándor tart. zászlósok
és Hervai Ervin tart. hadapród

az utolsó hetek nehéz és dicsőségteljes küzdelmeiben, az északi harcúterén királyért és hazáért hősi halált haltak.

A hősi bajtársakat az ezred tisztikara tábori szertartás szerint abban a földben helyezte örök nyugalomra, melynek szent védelméért vérüket ontották.

Legyen könnyű felettük a hant!

Emléküket az ezred meleg szeretettel és kegyelettel fogja megőrizni. 2446

MUSCHONG

BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénsavdus
természetes ásványviz.

UDIT, EROSIT, GYOGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz kitűnően alkalmas.

Bakteriummentes asztalivíz (radioaktív.)

FOLERAKAT ARADON: özv. Winkler Sándorné, Magyar-utca 4. szám. Telefon 596.

KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A
„SZANITÉC”
TETÜPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kész tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „SZANITÉC”-port, mert mind minden jónak, ennek is akadt súlyos utánpótlása. Ahól nem volna kapható oda 3 dobozt utánpótlással küld, Auber gyógytára, Mohács. 5747

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Permetező javítások
elfogadtatnak.
PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, hide levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elszáratnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrész mellőztetik, mert ezeknek víznyálka képződik ami a kolera, tífusz és más egyéb betegségek bacillusának valóságos tenyésztőtelepeivé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.

Patent borszivattyuk.

Patent kályhacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítője

Arad, Rákóczi-utca 27.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytözsédnek alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában József tőherceg-ut 22.

„JESSY”

a legtökéletesebb tisztító-szer. Fehér vászon cipőkhöz kis üveg 70 fillér, nagy üveg 1 korona.

Női és férfi fehér- és szürke tenniscipők óriási választékban.

Cipő Tőzsde

ARAD.

Apollo mozi mellett.